

การค้าชายแดน ด้านอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

นิสิต พันธมิตร

1. สภาพทั่วไป

1.1 สภาพจุดการค้า

จังหวัดเชียงใหม่มีชายแดนติดต่อกับประเทศสหภาพพม่าทางด้านรัฐฉาน ปัจจุบันการค้าไทย-พม่าที่ติดต่อด้านจังหวัดเชียงใหม่ที่เปิดเป็นทางการมีเพียงจุดเดียวคือ **จุดผ่อนปรนช่องกิ่วผาวอก บ้านอรุโณทัย** เปิดเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2540 ระยะทางห่างจากอำเภอเชียงดาวประมาณ 50 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 120 กิโลเมตร-สภาพพื้นที่บริเวณชายแดน ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน โดยกองบัญชาการทหารสูงสุด ได้ขอพื้นที่ไว้แล้ว 961 ไร่ (รวมพื้นที่หมู่บ้านอรุโณทัยด้วย) สภาพหมู่บ้านอรุโณทัยเป็นหมู่บ้านของชาวจีนฮ่อ มีประชากรประมาณ 8,000 คน โดยทั้งหมดเป็นชาวจีนฮ่อมีอาชีพค้าขาย ตั้งอยู่ห่างจากจุดชายแดน 2 กิโลเมตร

1.2 การเปิดจุดการค้า

จุดการค้าด้านใต้ได้เปิดขึ้นตามประกาศจังหวัดเชียงใหม่ ให้เปิดเป็นจุดผ่อนปรน ตั้งแต่วันที่ 24 ตุลาคม 2540 ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าบริเวณชายแดน และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่น ระหว่างจังหวัดเชียงใหม่กับเมืองสาตของพม่า ตามนโยบายเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นและนโยบายพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยมีหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

(1) ให้เปิดจุดผ่อนปรน 3 วัน ได้แก่ วันพุธ วันศุกร์ และวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 06.00-18.00 น. แต่ต่อมาในเดือนมิถุนายน 2541 ให้เปิดจุดผ่อนปรนได้ทุกวัน ตามกำหนดเวลาเดิม

(2) อนุญาตให้ซื้อขายสินค้าประเภทอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และเป็นสินค้าที่ไม่ต้องห้ามตามกฎหมายอื่นใด

(3) อนุญาตให้มีการซื้อขายสินค้าของประชาชน มีมูลค่าไม่เกิน 500,000 บาท/คน/วัน สำหรับการค้าขายของบริษัทจดทะเบียนให้เป็นไปโดยเสรีไม่จำกัดจำนวน

(4) อนุญาตให้บุคคลสัญชาติเมียนมาร์ และ ยานพาหนะทุกชนิดเดินทางผ่านช่องทางก๊วผวอก เข้ามาค้าขายทางหลักเขตที่ 16 ประมาณ 100 เมตรไปจนถึงบริเวณหมู่บ้านอรุโณทัย

1.3 ตลาดค้าขาย

ตัวตลาดนัดค้าขายฝั่งไทย ตั้งอยู่ในหมู่บ้านอรุโณทัย ห่างจากจุดชายแดน ประมาณ 2 กิโลเมตร (ซึ่งจุดที่ตั้งตลาดนัดนั้นไม่เหมาะสม เพราะตั้งอยู่บริเวณสระน้ำที่เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของหมู่บ้าน) วันตลาดการค้าขายโดยทั่วไปนั้นอยู่ในหมู่บ้านอรุโณทัย ซึ่งมีลักษณะเป็นร้านขายของชำทั่วไป ส่วนตลาดฝั่งประเทศพม่า ตั้งอยู่ติดกับตัวด่านมีบริเวณกว้าง ซึ่งทางการพม่าเตรียมพื้นที่ไว้กว่า 100 ไร่ แต่สภาพปัจจุบันเป็นท้องแถวที่คนไทยไปเช่าที่สร้างร้านค้า ประมาณ 16 ร้าน โดยคิดค่าเช่าที่เดือนละ 3,500 บาท

1.4 สิ่งอำนวยความสะดวก

(1) การคมนาคม

ทางประเทศไทยนั้นมีถนนที่เชื่อมจากตัวเมืองเชียงใหม่กับชายแดน โดยเป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 12 กิโลเมตร เว้นช่วงก่อนถึงหมู่บ้านอรุโณทัย 4 กิโลเมตร(ปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงดำเนินการก่อสร้างและช่วงบ้านอรุโณทัย-จุด ชายแดนก๊วผวอก 2 กิโลเมตร ยังคงเป็นถนนดิน ส่วนเส้นทางคมนาคมทางฝั่งประเทศ

พม่า นั้น มีถนนเชื่อมจุดชายแดนไปยังเมืองต่างๆ ในพม่า ดังนี้

- ชายแดน-บ้านปางป่าแซมประมาณ 20 กิโลเมตร
- ชายแดน-เมืองหาง ประมาณ 40 กิโลเมตร
- ชายแดน-เมืองต่วน ประมาณ 80 กิโลเมตร
- ชายแดน-เมืองสาด ประมาณ 150 กิโลเมตร
- ชายแดน-เมืองตองยี (เมืองหลวงของรัฐฉาน) ประมาณ 600 กิโลเมตร (ปัจจุบันรัฐบาลพม่ากำลังก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสาละวิน คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2541)
- ชายแดน-เมืองมณฑลเลย์ ประมาณ 1,000 กิโลเมตร

(2) หน่วยบริการของรัฐ

ด้านฝั่งไทย ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ,ศุลกากร,ตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจภูธร และอ.ส. ส่วนด้านสหภาพพม่า ประกอบไปด้วยทหาร ,ตรวจคนเข้าเมืองซึ่งทำหน้าที่ศุลกากรในเวลาเดียวกัน

2. ปริมาณและมูลค่าการค้าชายแดน

2.1 ปริมาณการค้าในระบบ

เนื่องจากจุดก๊วผวอกเพิ่งเปิดเป็นทางการ เมื่อ 24 ตุลาคม 2540 ที่ผ่านมามีปริมาณการค้ายังไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับที่จุดแม่สอต (ตาก) และแม่ส่าย (เชียงราย) แต่มูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 มูลค่าการนำเข้า-ส่งออกด้านศุลกากรเชียงดาว จ.เชียงใหม่

ปี พ.ศ.	มูลค่า : ล้านบาท		
	นำเข้า	ส่งออก	ดุลการค้า
ปี2537	264.99	6.427	-258.563
ปี2538	72.174	0.36	-71.814
ปี2539	19.14	9.151	-9.989
ปี2540	86.816	45.814	-41.002
ปี2541	98.019	217.56	119.541

ที่มา : สำนักงานศุลกากรภูมิภาคเขต 3

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมา นั้นมูลค่าการส่งออกตั้งแต่ปี 2537 มีปริมาณน้อยมาโดยตลอด สินค้าที่นำเข้าที่เป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูงได้แก่ ไม้ซุง (เต็งรัง)และหินลักษณะคล้ายหยก ส่วนสินค้าส่งออกได้แก่ น้ำมันดีเซลเป็นส่วนใหญ่ ที่เหลือเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น รองเท้าฟองน้ำ ผงซักฟอก แคมพู สบู่กรด ขนมปิ้ง เครื่องดื่มบำรุงกำลัง เป็นต้น แต่หลังจากนั้น เป็นต้นมาการขาดดุลลดลงและเปลี่ยนเป็นได้ดุลพม่าในปี 2541 (ตุลาคม 2541) มูลค่าการค้าของไทยด้านด้านศุลกากรเชียงดาวได้ดุลพม่าถึง 119.541 ล้านบาท

แต่ข้อมูลจริงอาจต่ำกว่านั้นเนื่องจากมีสินค้าบางชนิด เช่น ขิงตองเกลือ ลำไยกระป๋อง ลำไยอบแห้งที่มีแหล่ง

ผลิตอยู่ในเขตอำเภอฝาง ทำพิธีการส่งออกที่ด่านศุลกากรเชียงดาว แต่ส่งออกที่ท่าเรือคลองเตย กรุงเทพฯ จึงทำให้มูลค่าในตารางสูงเกินจริง และเมื่อมีการแยกมูลค่าการค้าเฉพาะด้านการค้าตามจุดผ่อนปรนในเขตความรับผิดชอบของด่านศุลกากรเชียงดาวพบว่าในปี 2541 ณ สิ้นเดือนตุลาคม 2541 มูลค่าการส่งออกผ่าน จุดผ่อนปรนก๊วยผาวอก, จุดผ่อนปรนช่องทางหลักแต่ง และจุดผ่านแดนน้ำกก มีมูลค่า 23.152 ล้านบาท , 0.788 ล้านบาท และ 0.38 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งมีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 28.364 ล้านบาท ซึ่งเมื่อทำการเปรียบเทียบกับมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากพม่า ไทยยังคงขาดดุลการค้า 79.645 ล้านบาท

ตารางที่ 2 มูลค่าการค้าขายแดนด่านศุลกากรเชียงดาว ปี 2541(สิ้นเดือนตุลาคม)

เดือน	มูลค่า: บาท		
	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
มกราคม	7,693,930.66	13,403,919.27	5,709,988.61
กุมภาพันธ์	310,800.00	6,224,853.57	5,914,053.57
มีนาคม	440,000.00	32,514,570.50	32,074,570.50
เมษายน	43,794,579.98	20,661,677.21	-23,132,902.77
พฤษภาคม	44,690,276.43	11,163,582.74	-33,526,693.69
มิถุนายน	260,162.80	10,916,170.48	10,656,007.68
กรกฎาคม	92,907.00	17,766,096.24	17,673,189.24
สิงหาคม	151,315.20	9,275,062.10	9,123,746.90
กันยายน	282,721.60	32,343,256.35	32,060,534.75
ตุลาคม	66,572.00	27,576,823.79	27,510,251.79
รวม	97,783,265.67	181,846,012.25	84,062,746.58

ที่มา: ด่านศุลกากรเชียงดาว

2.2 การค้านอกระบบ

เนื่องจากเขตที่ทำการค้าเป็นพื้นที่ที่ติดต่อกัน ผืนดินเดียวกัน ดังนั้นการค้านอกระบบจึงเกิดขึ้น โดยมีมูลค่ามากกว่าร้อยละ 20 ของการค้าในระบบ ส่วนใหญ่ได้แก่ สินค้าพวกโค กระบือ รวมไปถึงสินค้าออกกฎหมาย อาทิ เช่น ยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้นการชำระเงินค่าสินค้าทั้งในและนอกระบบจะเกิดขึ้นและจบลงเมื่อมีสินค้าแลกเปลี่ยนกัน หรือเมื่อเห็นตัวสินค้า การชำระเงินก็เกิดขึ้นและจบลงตรงนั้น โดยมูลค่าการค้านอกระบบนั้นมีถึงร้อยละ 15 ของมูลค่าที่เป็นทางการ

3 สภาพการณ์ค้าขาย

พ่อค้าที่ทำการค้าฝั่งไทยได้แก่ บริษัทที่ได้รับสัมปทานไม้ในพม่า ได้แก่ บ.ไทยสมุทร ดังนั้นเส้นทางที่ใช้เป็นเส้นทางการค้าในปัจจุบันเป็นเส้นทางลำเลียงไม้เดิมของบริษัทไทยสมุทรมันเอง ส่วนการค้าย่อยที่เกิดขึ้นเป็นการค้าที่มีผู้นำสินค้าท้องถิ่น ในหมู่บ้านหนองอูก ต.อรุโณทัย พ้อคำฝาง เชียงดาว ที่มีการจัดคล้ายๆ ตลาดนัดทุกวันศุกร์ โดยร้านขายส่ง ขายปลีก จะอยู่ในต.อรุโณทัย ส่วนทางฝั่งพม่าก็นำเอาสินค้าได้แก่ ไม้ท่อน เสื้อผ้าจากจีน เสื้อหนังสัตว์ สมุนไพร เปลือกก๋วย ยางรัก ของป่าอื่นๆ เป็นต้น

การค้าในวันเสาร์จะมีพ่อค้ามาจากอ.ฝางประมาณ 40 ราย หน่วยงานของราชการมีความประสงค์ที่ต้องการจัดให้มีตลาดนัดค้าขายขึ้นโดยได้จัดเตรียมพื้นที่ไว้แล้ว ซึ่งอยู่ใกล้ชายแดน ไทย-พม่า ด้านก๊วผาวอกแล้ว แต่ได้รับการคัดค้านจากชาวบ้านในต.อรุโณทัย เพราะมีเช่นนั้นก็จะไม่มีชาวพม่าเดินทางเข้ามาซื้อสินค้าภายในตัวตำบลอรุโณทัยเลย ชาวพม่าเข้ามาซื้อขายสินค้าจากฝั่งไทยจะใช้วิธีเดินทางมาล่วงหน้า 1-2 วันโดยมาพักรออยู่ที่ด่านชายแดน

4. การชำระเงิน

เงินบาทมีบทบาทในการเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนในการชำระค่าสินค้าและบริการโดยการชำระเงินค่าสินค้าทั้งหมดเป็นเงินบาท โดยเมื่อมีการส่งมอบสินค้ากันเรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการชำระเงินค่าสินค้าทันที หากได้มีเครดิตของพ่อค้าแต่อย่างใด

เป็นที่น่าสังเกตว่าการที่รัฐบาลพม่าไม่อนุญาตให้ใช้เงินบาทในการชำระค่าสินค้าในเขตประเทศพม่านั้นไม่มีผลในแง่ปฏิบัติแต่อย่างใด เพราะการชำระเงินค่าสินค้านั้นยังจ่ายเป็นเงินบาทอยู่

แม้ชาวพม่าจะมีการนำเงินจ้างเข้ามาซื้อสินค้าในเขตตำบลอรุโณทัย แต่เมื่อถึงด่านชายแดนก๊วผาวอก ก็จะมีการแลกเปลี่ยนเงินนอกระบบเกิดขึ้น โดยจะมีคนคอยรับแลกเปลี่ยนเงินจ้างเป็นเงินบาทในอัตรา 100 จ้างแลกได้ 15 บาทสำหรับผู้ที่ต้องการนำเงินบาทเข้าไปซื้อสินค้า และในกรณีที่ชาวพม่าต้องการเดินทางกลับเข้าประเทศทางด้านนี้ ก็จะมีการแลกเงินบาทกลับเป็นเงินจ้าง โดย 18 บาทแลกได้ 100 จ้าง โดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางแลกเปลี่ยนเงินนี้เป็นหญิงสาวชาวพม่าเชื้อสายไทยใหญ่ ซึ่งเดินทางมาจากเมืองต่วนทุกวัน โดยพกเงินจ้างพม่ามาเพื่อใช้แลกเปลี่ยน

อย่างไรก็ตามในแถบชายแดนไทย-พม่าด้านก๊วผาวอกนั้น ผู้ที่อยู่อาศัยในแถบนี้ล้วนแต่เป็นชนกลุ่มน้อยซึ่งก็จะมีกรอบครอบงำเงินบาทอยู่แล้ว โดยที่มาของเงินนั้น

คาดว่ามาจากการค่านอกระบบหรือการฟอกเงินจากการซื้อขายยาเสพติด ,ของผิดกฎหมายอื่นๆ เป็นต้น

5 วิธีการค้า

ลักษณะการค้าที่ด้านการค้าชายแดนไทย-พม่าด้านก๊วผาวอกมีทั้งลักษณะของการค้าส่งและการค้าปลีก โดยสินค้าที่ผู้ประกอบการชาวไทยส่งไปขายได้แก่ น้ำมัน ,วัสดุก่อสร้าง และปูนซีเมนต์ โดยบริษัทพีโอ.ได้รับอนุญาตให้นำเข้าน้ำมันดีเซล ,เบนซิน เข้าไปขายได้โดยใช้รถบรรทุกพ่วง ซึ่งสามารถขนน้ำมันได้ 16,000 ลิตร สัปดาห์ละ 6-7 คัน โดยการนำน้ำมันเข้าไปขายนั้นจะใช้วิธีการขนถ่ายน้ำมันลงในถังขนาด 200 ลิตร

ทั้งนี้ การนำสินค้าออกผ่านด่านจะต้องรองจนกว่าด่านจะเปิดให้ผ่านได้ คือทุกวันพุธ ,ศุกร์,เสาร์ ตั้งแต่เวลา 06.00 -18.00 น. เพราะฉะนั้นรถบรรทุกน้ำมัน ,วัสดุก่อสร้าง หรือปูนซีเมนต์ที่ไม่ได้มาตามกำหนด รวมทั้งในวันเวลาดังกล่าว จึงต้องมาจอดรถบรรทุกอยู่ที่ตัวด่านศุลกากรเชียงดาว เพื่อผ่านพิธีการศุลกากร จึงจะสามารถเคลื่อนย้ายสินค้าผ่านด่านชายแดนไทย-พม่า ด้านก๊วผาวอกได้ เส้นทางที่ใช้ขนส่งทางด่านนั้นเป็นถนนลูกรัง รวดวังสวนกันใต้ ดังนั้นจึงมีพ่อค้าชาวไทยนำสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภคใส่รถปิคอัพเดินทางเข้าไปขายกับชุมชนของชาวพม่าที่อาศัยอยู่ตามชายแดน ในลักษณะของพ่อค้าเร่ ถ้ามีคนต้องการซื้อก็จะจอด ส่วนใหญ่จะขายได้ร้อยละ 70 ปัญหาของการคมนาคม ก็คือ การขนส่งสินค้าออกจะกระทำผ่านช่องทางนี้ได้แค่ 8 เดือนใน 1 ปี เพราะเจออุปสรรคของเส้นทางคมนาคมที่ลำบากในช่วงฤดูฝน เป็นปัญหาต่อการขนส่งสินค้า

สินค้าออกที่ส่งไปขายจะสามารถผ่านไปถึงเมืองตองกิ ซึ่งอยู่ห่างจากชายแดนไทย-พม่า 1,000 กิโลเมตร ซึ่งเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าไปยังเมืองต่างๆของพม่าได้แก่ ตองกิ มังตะเล่ย์และร่างกุ้ง ฯลฯ

อนึ่งชาวพม่าที่ข้ามเข้ามายังฝั่งไทยโดยผ่านพิธีทางตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่นั่น จะเดินทางข้ามซื้อสินค้าในตัวตำบลอรุโณทัย โดยมีมอเตอร์ไซค์รับจ้างเที่ยวละ 50 บาท (เที่ยวเดียว) เดินทางเข้ามายังตัวร้านค้าในหมู่บ้านระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะมีมอเตอร์ไซค์มากถึง 100 คัน นอกจากนี้แล้วในวันนัด จะมีรถขับเคลื่อน 4 ล้อ (4 wd drive) ประมาณ 30 คัน มาจากเมืองต่วนของพม่า เพื่อนำคนมาส่งและรอรับชาวพม่าที่เดินทางมาซื้อสินค้า โดยเป็นทั้งรถรับจ้างและมีเจ้าของ

6 พิธีการศุลกากรของไทย-พม่า

พิธีการทางด้านสินค้าขาออก วิธีการขนสินค้าออก ณ ชายแดนด้านนี้นั้น ด้านศุลกากรจะทำการตรวจพร้อมทั้งออกใบ ส.บ. 1 พร้อมกับจดเลขทะเบียนรถที่เข้า-ออก จำนวน น้ำหนักต่อคัน หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ด่านจะคุมสินค้าที่จะส่งออกไปนั้นมาที่ตัวด่านในอ.เชียงดาว พร้อมกับเก็บสินค้าปากรวาง ทั้งนี้ทั้งนั้นเจ้าหน้าที่ก็จะดูว่าควรจะมีภาษีหรือไม่ ถ้าเยอะก็เก็บอากรปากรวาง โดยวงเงินที่เก็บเป็นดังนี้ : วงเงินไม่เกิน 20,000 บาทเก็บ

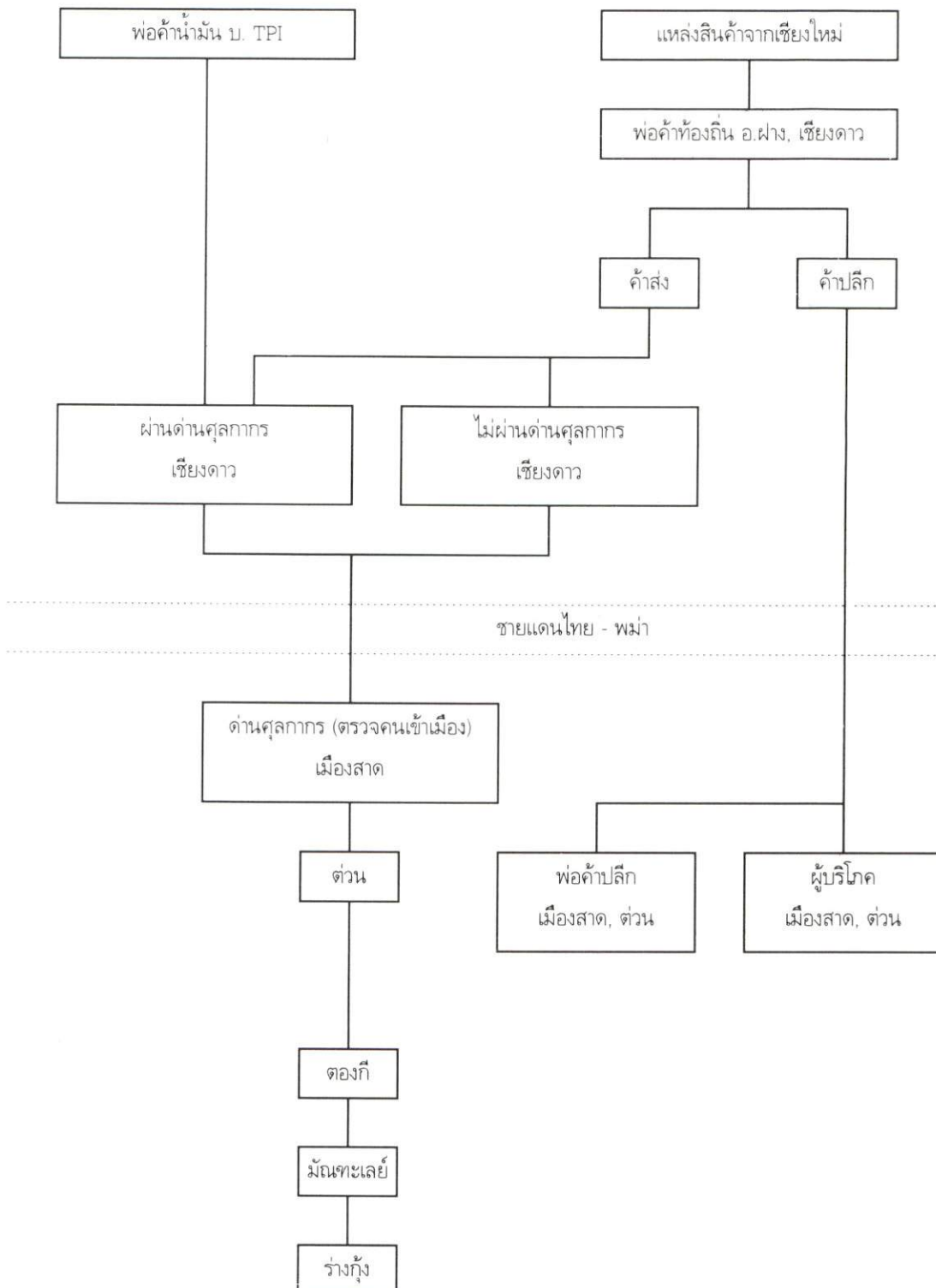
ที่ด่านฯ แต่ถ้าวางเงินมากกว่า 20,000 บาทต้องมาเสียที่ตัวที่ทำการในตัว อ.เชียงดาว

ทั้งนี้สินค้าต้องห้าม ได้แก่ พันธ์ไม้, พันธ์พืช ส่วนการเดินทางเข้าออกพรมแดนไทย-พม่าด้านก๊วผาวอกของบุคคล ในการเดินทางเข้าออกประเทศไทยและพม่าทางด้านนี้จะมีพิธีการการข้ามแดนได้แก่

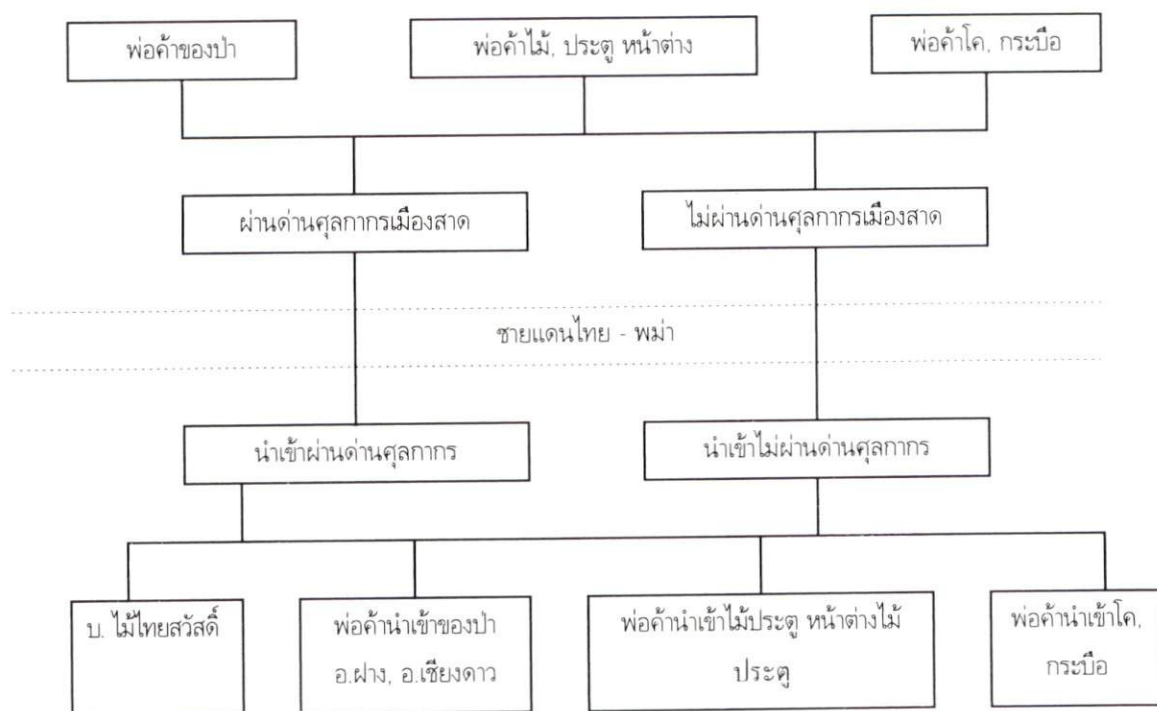
ไทย ข้ามไปใช้บัตรประชาชน โดยเมืองใหญ่ของพม่าที่ติดต่อกับไทยด้านนี้ได้แก่ เมืองต่วน 60 ก.ม. เมืองสาต 120 ก.ม. ตองกิ 240 ก.ม. ฝั่งพม่าฝั่งนี้ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ฝั่งไทย ด้านตรวจคนเข้าเมืองจะออกไปผ่านแดนให้คนไทย เดินทางผ่านแดนได้ ยานพาหนะที่เข้าไปในพม่าภายในระยะเวลาพระอาทิตย์ตกดิน จะมีข้อสังเกตว่า สภาพการณ์ในปัจจุบันนั้น พบว่ามีแรงงานพม่าที่เข้ามาไทย โดยกระทำการเป็นขบวนการ เช่นนายจ้าง จะเอาคนพม่าส่งที่ชายแดน แล้วเก็บบัตร ประจำตัวไว้

พม่า ตรวจคนเข้าเมืองมีใบ B.P.1 ใช้บัตรประชาชนและหนังสือรับรองให้บุคคลสัญชาติพม่าเดินทางเข้ามาในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีข้ออะลุ่มอล่วยให้ชาวพม่าที่เจ็บป่วย เดินทางเข้ามาที่สถานือนามัย ที่ต.อรุโณทัยหรือไม่ก็ เดินทางเข้ามาร่วมงานศพของญาติในฝั่งไทยได้

รูปที่ 1 แสดงการส่งออกสินค้าชายแดนไทย-พม่า บ้านอรุณชัย
ด้านกัวผาออก อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

รูป 2 แผนภูมิการนำเข้าบริเวณด่านชายแดนไทย-พม่า ด้านก๊วผาวอก
บ้านอรุโณทัย อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

7. ปัญหาและอุปสรรคของการค้า

7.1 ปัญหาด้านการค้า

- บริเวณจุดชายแดน ยังไม่มีตลาดนัดสำหรับจำหน่ายสินค้า ในปัจจุบันใช้บริเวณตัวหมู่บ้านอรุโณทัย ซึ่งอยู่ห่างจากจุดชายแดนก๊วผาวอกประมาณ 2 กิโลเมตร ทำให้ชาวพม่าเข้ามาซื้อสินค้าไม่สะดวก

- บริเวณจุดชายแดนเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่กองบัญชาการทหารสูงสุดขอใช้พื้นที่อยู่ จึงทำให้ไม่สะดวกในการเข้าไปลงทุน หรือก่อสร้างสิ่งถาวรในลักษณะเมืองชายแดน เช่น ถนน, แม่สาย เป็นต้น

- ยังมีปัญหาของการแบ่งปันเขตแดนระหว่างไทย-พม่า ทำให้ไม่สามารถก่อสร้างสิ่งถาวรได้ทั้ง 2 ฝ่าย

- ถนนจากจุดชายแดนถึงตัวบ้านอรุโณทัยเป็นถนนดิน ทำให้การคมนาคมไม่สะดวกเป็นการเดินทางเข้ามาซื้อสินค้าของชาวพม่า หรือการขนส่งสินค้าเข้าไปขายยังประเทศพม่าไม่สะดวก-มีปัญหาการระบาดของยาเสพติด เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งผลิต

7.2 ปัญหาด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- บริเวณจุดชายแดน ยังไม่มีบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นโดยเฉพาะไฟฟ้า และระบบประปาที่จะอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานต่างๆ ที่เข้าไปตั้งอยู่

7.3 ปัญหาการคมนาคม

- ถนนจากจุดชายแดนถึงตัวบ้านอรุโณทัยเป็นถนนดิน ทำให้การคมนาคมไม่สะดวกเป็นการเดินทางเข้ามาซื้อสินค้าของชาวพม่า หรือการขนส่งสินค้าเข้าไปขาย

ยังประเทศพม่าไม่สะดวก (แต่ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการก่อสร้างทางลาดยางเข้าไปที่จุดผ่อนปรนด้านกัวผาวอก คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณต้นปี 2542)

- เนื่องจากถนนส่วนใหญ่ทางด้านประเทศพม่าเป็นถนนดิน ไม่สะดวกในการขนส่งสินค้า โดยเฉพาะปัจจุบันในหนึ่งปีรถสามารถวิ่งได้แค่ 8 เดือนเท่านั้น

7.4 ปัญหาเรื่องความมั่นคง

- พื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่ของไทยติดต่อกับรัฐฉานของพม่าซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนกลุ่มน้อยที่ปัจจุบันยังคงสู้รบกับทหารรัฐบาลพม่าทำให้รถขนส่งสินค้าได้เฉพาะตอนกลางวันเท่านั้น เนื่องจากเกิดการปล้นสดมภ์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการเป็นแหล่ง พอกเงินของกลุ่มกำลังต่างๆไม่ว่าจะเป็นการค้าขายยาเสพติด โดยเฉพาะการเป็นแหล่งผลิตยาบ้า , อาวุธสงคราม และอื่นๆ

- ปัญหาความมั่นคงทางการค้าของไทยกับประเทศพม่าไม่มีระเบียบการปฏิบัติที่แน่นอน เหตุเพราะรัฐบาลพม้ามักจะประกาศปิด-เปิดพรมแดนบ่อยครั้ง เนื่องจากปัญหาการสู้รบกับกองกำลังกลุ่มน้อยของพม่าเอง นอกจากนี้ยังมีการสลับเปลี่ยนกองกำลังทหารบ่อยครั้ง ทำให้ต้องมีการตกลงกฎ-กติกการค้าชายแดนใหม่ทุกครั้ง

7.5 ปัญหาด้านกฎระเบียบการค้าของพม่า

- เนื่องจากทางฝั่งพม่า ตัวด่านยังไม่มีความเป็นสากล ยังไม่มีด่านศุลกากร การเสียภาษีการค้าขึ้นอยู่กับทหารที่อยู่บริเวณชายแดนเป็นหลัก

7.6 ปัญหาเกี่ยวกับการเงินและการชำระเงิน

- การไม่มีธนาคารพาณิชย์ในจุดที่ใกล้ชายแดน ทำให้มีการแลกเปลี่ยนเงินนอกระบบโดยบุคคลธรรมดาทั่วไป ทำให้ไม่มีหลักประกันที่แน่นอน

7.7 วิธีปฏิบัติการค้าชายแดนยังไม่เป็นระบบ

- เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงานเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น ศุลกากร เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจภูธร ตำรวจตระเวนชายแดน ป่าไม้ เป็นต้น ซึ่ง

สร้างความสับสนให้กับพ่อค้าที่เข้าไปทำการค้าในบริเวณชายแดนเป็นอย่างมาก

7.8 มีปัญหาการระบาดของยาเสพติด

- เนื่องจากการมีพรมแดนติดต่อกันเป็นแนวยาวทำให้มีความยากลำบากในการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

8. ข้อเสนอ

8.1 วิธีการขนส่งสินค้าออก ณชายแดนด้านนี้เน้นด้านศุลกากรจะทำการตรวจพร้อมทั้งออกไป ส.บ. 1 พร้อมกับใบจดเลขทะเบียนรถที่เข้า-ออก จำนวน น.น. /คัน หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ด่านจะคุมสินค้าที่จะส่งออกไปนั้นมาที่ตัวด่านในอ.เชียงดาว พร้อมกับเก็บสินค้าปากรวางทั้งนี้ทั้งนั้นเจ้าหน้าที่ก็จะดูว่าควรเก็บภาษีหรือไม่ ถ้าเยอะก็เก็บอากรปากรวาง โดยวงเงินที่เก็บเป็นดังนี้ : วงเงินไม่เกิน 20,000 บาทเก็บที่ด่านวงเงินมากกว่า 20,000 บาทต้องมาเสียที่ตัวที่ทำการในอ.เชียงดาว

8.2 สินค้าที่นำเข้าได้แก่ ไม้ เปลือกบอง ยางรัก ส่วนสินค้าต้องห้าม ได้แก่ พืชไร่ , พืชพิษ สินค้าบางอย่างเป็นสินค้าที่ห้ามนำเข้ามาขายในประเทศไทย โดยการลักลอบเข้ามาขาย

8.3 การชำระเงินค่าสินค้าทั้งในและนอกระบบมีการชำระด้วยเงินบาททั้งหมด การตกลงซื้อขายจะเกิดขึ้นและจบลงเมื่อมีสินค้าแลกเปลี่ยนกัน หรือ เมื่อเห็นตัวสินค้า การชำระเงินก็เกิดขึ้นและจบลงตรงนั้น โดยมูลค่าการค้า นอกระบบนั้นมีถึงร้อยละ 15 ของมูลค่าที่เป็นทางการ

8.4 พรมแดน เปิดทุกวัน นอกเวลาทำการนั้นตัวด้านศุลกากรจะปิดและเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะถอนกำลังออกมา แต่สินค้าก็สามารถจะผ่านเข้าออกได้ เนื่องมาจากการมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

8.5 การขนถ่ายน้ำมันเมื่อเดินทางเข้าไปในพม่าจะใช้รถน้ำมันที่สามารถบรรจุได้ 200 ลิตร โดยน้ำมันเชื้อเพลิงที่ขายในพม่าจากสัมภาระณลิตรละ 40 บาท ทั้งนี้รถ

ชนน้ำมันสามารถบรรจุได้ถึง 1,600 ลิตร ส่วนทางอ.แม่สายสามารถขนถ่ายใส่รถได้ครั้งละ 1 ล้านลิตร

ประเภทสินค้าที่ซื้อ-ขายในวันนัด

1. สินค้าอุปโภค-บริโภค ทั่วๆ ไป เช่น ไข่ไก่ สามารถขายได้ถึง วันละ 60,000 ใบ
2. รถจักรยานยนต์ ขายได้สัปดาห์ ละ 30-40 คัน (บ.นิยมพาณิชย์) คันละ 40,000 บาท (บางที่มีรถที่ถูกขโมยมาจากเชียงใหม่ ดังนั้นด้านจึงไม่ยอมให้รถเก่าผ่านด้าน)
3. น้ำมันเชื้อเพลิงจากต้นทุนลิตรละ 8 บาทนำไปขายในพม่าจะได้ราคาลิตรละ 14 บาท แต่ต่อมาเมื่อมีผู้ประกอบการ 2-3 รายขนน้ำมันเข้าไปขาย ก็มีการขายตัดราคาปัจจุบันราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในพม่าขายในราคาลิตรละ 11 บาท โดยบริษัทที่ทำกราน้ำมันไปขายได้แก่ บ. TPI เอสโซ่ และ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยซึ่งใช้ความสัมพันธ์ของผู้ที่ปกครองรัฐบาลระดับนายพล
4. ปูนซีเมนต์ ส่วนใหญ่ได้จากการซื้อจากพ่อค้ารายย่อย รถพ่วง 1 คัน บรรทุกปูนได้ 500 ลูก รถพ่วง 3-4 รถ ประมาณ 2,000-3,000 ลูก ปัจจุบันมีการนำเข้ปูนจากไทยน้อยเนื่องจากโดนปูนจากจีนเข้ามาตีตลาด

9. ข้อเสนอแนะ

- (1) จุดขายแดนด้านนี้เป็นจุดเชื่อมโยงที่ใกล้กับจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด ซึ่งในกรณีที่เกิดเป็นจุดขนส่งสินค้าจากเชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าที่ใหญ่ที่สุดในเขตภาคเหนือตอนบน จะทำให้สามารถติดต่อกับเมืองตองกี้ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐฉาน โดยมีระยะทางห่างกันประมาณ 720 กิโลเมตร (ใกล้กว่าชายแดนทางด่านอำเภอแม่สายที่อยู่ห่างจากเมืองตองกี้ ถึง 200 กิโลเมตร) นอกจากนี้จุดที่เชื่อมโยงยังสามารถติดต่อเชื่อมกับเมือง

ต่างๆในประเทศสหภาพพม่าได้หลายเมืองเช่น เมืองต่วน, เมืองสาต, เมืองหาง,เมืองปัน,เมืองปอน เป็นต้น

- (2) เส้นทางคมนาคมทางฝั่งไทยนั้นนับว่ามีความสะดวกมาก เพราะไม่ต้องขึ้นเขามาก ในการเชื่อมโยงไปยังจุดการค้าชายแดน ส่วนประเทศสหภาพพม่า ในอนาคตคาดว่าจะมีความสะดวกขึ้น เนื่องจากปัจจุบันทางการกำลังก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสาละวิน ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2541

(3) ปัจจุบันมีนักลงทุนชาวไทยเข้าไปลงทุนในประเทศพม่ามากขึ้น เช่น บริษัทที่ได้รับสัมปทานตัดไม้ในพม่า ,โรงโม่หินซึ่งเป็นของกลุ่มธุรกิจจีนในเชียงใหม่ ซึ่งสามารถขนส่งเข้าประเทศไทยทางด้านกัวมวอกนี้ได้ ในอนาคตคาดว่าจะมีกลุ่มนักลงทุนเดินทางเข้าไปลงทุนในพม่าทางด้านนี้มากขึ้น

- (4) ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปเที่ยงในประเทศพม่าจะมีจำนวนมากขึ้นอย่างแน่นอนเนื่องจากการเดินทางที่สะดวกและสั้นกว่าการเดินทางไปพม่าด้าน อ.แม่สาย จ.เชียงราย

(5) การพัฒนาร่วมกันระหว่างทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่าย การปกครองชนกลุ่มน้อย 15 กลุ่มให้ได้ เร่งคลี่คลายปัญหาเรื่องเขตแดนทั้งนี้รัฐกับรัฐเจรจากันได้ แต่รัฐบาลพม่าไม่แน่ใจว่า เอกชนกับเอกชนจะเจรจากันได้ น่าจะใช้ภาคราชการเป็นหลัก ประกันความเชื่อมั่น หลักจากนั้นหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ควรเข้ามารับช่วงการทำงานต่อไป

- (6) การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ถนนลาดยางจากตัวด่านถึงต.อรุโณทัย ระยะทาง 4 กม.ซึ่งในปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง

(7) การประชาสัมพันธ์ การมีป้ายบอกตรงทางเข้าด้าน ,ป้ายบอกทาง